

BOBLEØKONOMI

Af Tom Gillesberg

Uge for uge er der stadig større dele af finansverden, der har erkendt, hvad LaRouche og Schiller Institut længe har advaret om: At verdens finanssystem er blevet et stort spekulationscirkus baseret på principperne fra kædebrev og pyramidespil. Priserne på boliger, aktier, råvarer m.v. er steget år for år, ikke fordi der er blevet tilført investeringer, så de giver et større afkast, men udelukkende fordi køberne forventer, at de senere vil kunne sælge med gevinst. Priserne er ikke sat ud fra brugsværdien men ud fra spekulationsværdien.

Så længe musikken spiller, og der fortsat er købere, der er villige til at betale en højere pris, bliver alle rigere på papiret, da boligene, aktierne og råvarerne »er mere værd«. Ejerne gør derfor ofte som de danske bolig-ejere, der låner penge til forbrug, nu hvor de

»er kommet til penge«. Det øgede forbrug sætter gang i økonomien, som vi ser det her i Danmark, hvor der ikke bare bygges nyt, udskiftes vinduer, køkkener og opsættes altaner, men også sælges biler, rejsere og sommerhuse som aldrig før. Den øgede aktivitet sætter økonomien i hurtigere omdrejninger, og de 60.000 industriarbejdspladser der er forsvundet i dansk industri, opvejes af en kraftigt stigende servicesektor.

Denne udvikling følger nøje det mønster, LaRouche har fastlagt i beskrivelsen af en typisk kollapsfunktion (se side 10). En finansboble lever af, at der hele tiden kan overføres ressourcer fra »den fysiske del« af økonomien. Som når vi danskere bruger en faldende del af vores indkomst på mad og i stedet bruger pengene på stigende boligudgifter, eller når et samfund investerer mindre

i infrastruktur, skoler og hospitaler, så der, i hvert fald på kort sigt, er mere for finansspekulanterne at gøre godt med.

Problemet kommer, når boblen ikke længere kan vokse. Så stagnerer den ikke bare, for spekulanterne har ingen interesse i at fastholde deres investering. De skal ud af boblen og helst før alle de andre. Investorerne som ankom til biografen i god ro og orden, vil nu pludseligt alle ud på samme tid. Så kollapsede boblen, og alle de der troede sig rige, fordi deres bolig, aktier eller andre investeringer var steget i værdi, er pludselig blevet langt fattigere, eller tilmed ruineret, hvis de investerede for lånte penge. Så risikerer samfundet, ligesom efter børskrakket i 1929, en økonomisk depression.

Verdens centralbanker og finansinteresser har længe holdt pyramidespillet i gang, ved

ukritisk at låne gigantiske pengemængder ud til spekulanter, der så har tjent store penge på de stigende priser på aktier, obligationer, boliger, råvarer etc. Spekulanter, der i stigende grad har været i såkaldte hedgefonde, de private kapitalfonde der for det meste holder til i skatteskjul på Cayman Islands eller lignende steder, langt væk fra lands lov og ret, og generende spørgsmål fra skatte- og finansmyndigheder. Fonde som f.eks. George Soros' Quantum Fond, der gjorde hedgefondene kendte, da han tjente en milliard på kollapse af det britiske pund i 1992.

Verdens omkring 6000 hedgefonde består primært af indskud fra private rigmænd, der ikke er tilfreds med de afkast, man normalt kan få på sine investeringer, men i stigende grad investerer offentlige investorer, som ATP og Lønmodtagernes Dyrtdsfond,

fortsættes på side 10

Derivater: finanssystemets Viagra

»Den globale handel med sofistikerede finanspapirer – de såkaldte derivater – er eksploderet, men politikerne taler ikke om det, selv om spekulation i derivater i værste fald kan udløse nye finansielle krak« skrev Bjarke Møller i artiklen »Dannevirke er faldet« i Politiken 2. maj. »Aldrig nogensinde før har handlen med fordringer på fremtidens finansielle værdier været så stor – i forhold til det man i gamle dage kaldte realøkonomien. Måske er det i dag vigtigere at diskutere derivatregler end at føre valgkamp om job på danske slagterier?«, mente han.

Men ikke alle danske politikere har fortiet truslen fra den globale derivathandel. Tom Gillesberg stillede i november månedens kommunalvalg op som overborgmestercandidat for partilisten Schiller Institutets Venner. Hans valgplakat (se side 2) blev hængt op overalt i det storkøbenhavnsske område. Det fik dagbladet BT til at udnævne plakaten til valgets »mest kiksede«, for ifølge B.T. var der ingen der viste, hvad »derivater« eller »Bretton Woods« var for noget. Her følger så en kort forklaring.

Den underliggende krise i finanssystemet, der udløste børskrakket i oktober 1987, og som truede med at udløse en verdensomspændende depression, i lighed med den der fulgte den sorte mandag i 1929, blev »løst« af den nytiltrådte chef for den amerikanske føderalbank, Alan Greenspan (problemet blev selvfølgelig bare udskudt til i dag, hvor det vender tilbage med renters rente). Greenspan forhindrede fortsat krise på finansmarkederne gennem at tilføre markedet rigelige mængder finansiell likviditet fra seddelpressen, og gennem udbredelsen af det mest »potente« og farlige økonomiske redskab til dags dato: Finansielle derivater.

Derivater er navngivet fra det engelske ord »derivatives« der betyder »afledede«, idet derivater ikke er normale værdipapirer som f.eks. aktier og obligationer, hvor man ejer eller har en fordring på noget. Derivater er i stedet væddemål mellem aktører på finansmarkedet, hvor den ene part skal udbetale et beløb til den anden, hvis man har gættet rigtigt, på hvilken udvikling der fandt sted. Det kan f.eks. være svinepriser der falder, en

fortsættes på side 10

Bubble, Bubble, Who's in Trouble?

Foråret 2006: Nationalbankdirektør Bernstein og Den danske Nationalbank har gentagende gange advaret om, at der er en boligboble, der synger på sidste vers.

Berlingske Tidende, 1. april 2006: Direktøren for Lønmodtagernes Dyrtdsfond, Jeppe Christiansen, advarer om den akutte fare for et globalt finansielt sammenbrud. I hans artikel bliver parallellerne trukket til de store finanskriser i det 20. århundrede: Wall Street-krakket i 1929, 70'ernes oliekrise, oktober-krakket på Wall Street i 1987, valutakriserne i 1992 og sammenbruddet af de asiatiske tigerøkonomiers valutaer i 1997. Jeppe Christiansen gjorde opmærksom på, at ingen af disse kriser kunne forudsiges med de gængse finansielle modeller, man bruger i finansverden i dag, og at de, der sætter sin lid til de alment accepterede finansmodeller, ikke vil kunne modstå et finanssammenbrud.

12. april 2006: Den tidligere amerikanske føderalbankdirektør gennem 18 år, Alan Greenspan, advarer om, at dagens aktiekurser og boligpriser er unormalt høje og må forventes snarest at blive udsat for en »korrektion«.

Politiken, 2. maj 2006: »Den globale handel med sofistikerede finanspapirer - de såkaldte derivater - er eksploderet, men politikerne taler ikke om det, selv om spekulation i derivater i værste fald kan udløse nye finansielle krak«, skrev journalisten og forfatteren Bjarke Møller i en længere artikel, »Dannevirke er faldet«.

Juni 2006: Den europæiske Centralbank,

ECB, advarer om, at hedgefonde udgør en fare for det finansielle system (noget Schiller Institutets formand Tom Gillesberg advarede Per Stig Møller og den danske regering om i et åbent brev dateret 16. juni 2005).

Business Week, 26. juni 2006: Artiklen »Bubble, Bubble, Who's in Trouble?« (boble, boble, Hvem har problemer?) beskriver den frygt der præger finansverdenen i dag. Artiklen forklarer i detaljer, at ligegyldigt hvor man retter blikket hen, til investeringer i boligmarkedet, i råstoffer eller i aktier etc., så er der en gigantisk boble. Business Week fortæller, at alle venter centralbankerne hæver renten yderligere og dermed fjerner den likviditet på markederne, der har skabt de senere års eksplosive stigning i priserne. »I denne boble verden ser investorer centralbanker bevæbnet med gigantiske nåle, som de er klar til at bruge«. Man kan hurtigt tabe mange penge. Da f.eks. IT-boblen bristede, mistede Nasdaq trejerdele af sin værdi. Opgaven på markedet er derfor at gætte, hvilken af de mange bobler, der først brister, og hvilke der overlever. Artiklen slutter dog af med en advarsel om, at »bunden måske er længere nede, end der er nogle der aner«, og at midt i usikkerheden er »den alment frygtede ubedømmelige faktor hedgefondenes rolle«. De er sårbare, hvis »der er nogle kraftige og uventede forandringer i priserne«. Går hedgefonde konkurs kan »kapitalmængderne være chokerende store«. Finansmyndigheder og investorer »frygter, at et kollaps i et marked kunne sprede sig til hele finanssystemet«.

-tg

EN NY »NEW DEAL«

Af Tom Gillesberg

Der er et alternativ til den spekulationsøkonomi og »globalisering«, som egentlig er en moderne version af Det britiske Imperiums imperialistiske frimarkedspolitik, der blev brugt til at plyndre verden under mantraet: »Køb billigt – Sælg dyrt«. Alternativet hedder Det amerikanske Nationaløkonomiske system, som det voksede frem i tiden mellem Den amerikanske Uafhængighedskrig og Borgerkrigen, inspireret af nu glemte økonomer som Alexander Hamilton, Henry C. Carey og Friedrich List.

I stedet for at lade private finansinteresser styre økonomien, tager regeringen ansvaret for det almene vel. Det sker gennem at styre handels-, investerings- og skattepolitikken, så der skabes mest mulig økonomisk aktivitet til gavn for hele landet og befolkningen.

Kernen i Det amerikanske System er opbygningen af store infrastrukturprojekter, som f.eks. Den transatlantiske Jernbane, der forbandt øst- og vestkysten af USA, og de store flodkontrol- og elektrificeringsprojekter under Franklin D. Roosevelt. De store infrastrukturprojekter, hvor den nyeste teknologi bruges til at udvikle hele landet, er projekter som ofte har en investeringscyklus på 30-50 år. Derfor bygges de kun, hvis der står en nationalstat bag (og altså ikke »de frie markeds kræfter« eller EU). Det har vi set med Storebæltsbroen og Øresundsbroen.

Investeringer i infrastruktur baseret på ny teknologi, sætter ikke bare gang i beskæftigelsen her og nu. De forbedrer lønsomheden og produktiviteten i alle dele af nationaløkonomien, og er også en gevinst for resten af verden. Samtidigt medfører bygningen og driften af projekter baseret på nye forbedrede teknologier, som f.eks. magnetsvævetog, kernekraft og på et senere tidspunkt fusionskraft, en opgradering af vidensniveauet i arbejdsstyrken og landets virksomheder. Det hjælper igen med til at sikre høje rater af videnskabeligt og teknologisk fremskridt, der kan sikre landets og befolkningens fremtidige velfærd.

Nøglepersoner i den danske guldalder som H.C. Ørsted og H.C. Andersen havde sine rødder i den klassiske græske kultur,

som den kom til udtryk i dannelsesidealene hos Friedrich Schiller og Wilhelm von Humboldt. De fandt det derfor for helt naturligt, at vi både skal være passioneret interesseret i

moderne videnskab og samtidig omgive os med skønhed og kunst. H.C. Andersen skrev hyldestigte til jernbanen, mens mange betragtede den som en »farlig« ny teknologi, og H.C. Ørsted ville oprette polytekniske læreanstalter over hele landet for at give danskerne adgang til den nye videnskabelige kundskab, mens han skrev om »ånden i naturen«.

Det er på tide, at vi lægger 68-kulturens teknologiforskrækkelse bag os (se artiklen: Hvem tager lederskab? Boblen brister... En ny mørk tids-

alder eller en ny renæssance på www.schillerinstitut.dk). Den bedste kur er at indføre kernekraft i Danmark. De, der efter at have set skræffilm, sætter lighedstegn mellem kernekraft og atomkrig (og moderne videnskab og ondskab), vil se, at de medieskabte skrækbilleder de har i hovedet forsvinder, når først teknologien anvendes, og man får gavn af den. Ligesom det flertal af danskerne, der var imod at bygge Storebæltsbroen, men blev begejstrede brugere af den, da den først stod der.

Det truende finanssammenbrud sætter tingene på spidsen: Vi kan lade de private finansinteresser styre tingene og få et finansielt og økonomisk sammenbrud og en ny mørk tidsalder, eller vi kan gøre som Franklin D. Roosevelt gjorde i USA i 30'erne, og iværksætte et New Deal-program med bygningen af store infrastrukturprojekter indenfor rammerne af et nyt Bretton Woods.

I Danmark kan vi så vise vejen gennem at få bygget en Femern Bælt-forbindelse til Tyskland (med magnetsvævetogspor), begynde planlægningen og bygningen af den første magnetsvævetoglinje mellem København og Århus, der vil indlede »maglev-alderen«, og sætte kernekraft på dagsordenen. Så skal problemerne med den manglende interesse for naturvidenskab nok forsvinde, og vi vil sende chokbølger rundt i verden og inspirere andre lande til at følge trop.

Arven fra Franklin D. Roosevelt. Kampagneskrift fra LaRouches politiske aktions komité i USA.